

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Кафедра інформаційних систем в управлінні та обліку

1-6-1.
20.11.2023

Вікторія Анатоліївна Зузанська

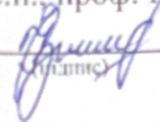
КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему

**«Обліково-аналітичне забезпечення управління сталим
розвитком підприємств з транспортування пального»**

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Науковий керівник
д.е.н., проф. Ірина ЗАМУЛА

(підпис)

Рецензент
д.е.н., проф. Олена ЛАГОВСЬКА

(підпис)

Завідувач кафедри інформаційних
систем в управлінні та обліку
д.е.н., проф. Сергій ЛЕГЕНЧУК

(підпис)

Житомир
2023 р.

Зміст

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1.....	9
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ З ТРАНСПОРТУВАННЯ ПАЛЬНОГО НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	9
1.1. Економічна сутність операцій, що стосуються діяльності з транспортування пального на засадах сталого розвитку	9
1.2. Теоретичні основи обліку та аналізу діяльності підприємств з транспортування пального на засадах сталого розвитку	13
1.3. Організаційно-правова характеристика ТОВ «Сігнум Газ Груп» та її вплив на організацію бухгалтерського обліку та фінансової звітності.....	20
ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 1.....	26
РОЗДІЛ 2.....	27
ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ З ТРАНСПОРТУВАННЯ ПАЛЬНОГО НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	27
2.1. Організація облікового процесу на підприємстві з транспортування пального	27
2.2. Методика обліку в підприємстві з транспортування пального.....	28
2.3. Особливості оподаткування підприємств з транспортування пального.....	37
2.4. Підготовка основних форм звітності на підприємствах з транспортування пального	39
РОЗДІЛ 3.....	45
АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ З ТРАНСПОРТУВАННЯ ПАЛЬНОГО НА ПРИКЛАДІ ТОВ «СІГНУМ ГАЗ ГРУП».....	45
3.1. Організація і методика аналізу діяльності підприємств з транспортування пального.....	45
3.2. Аналіз діяльності підприємства з транспортування пального на прикладі ТОВ «Сігнум Газ Груп».....	47
РОЗДІЛ 4.....	55
МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЙНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ТЕМИ «ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ З ТРАНСПОРТУВАННЯ ПАЛЬНОГО»	55
4.1. Розробка методики проведення лекційних занять	55
4.2. Розробка методики проведення практичних занять	57
ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 4.....	60
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63
ДОДАТКИ.....	Ошибка! Закладка не определена.

ВСТУП

Актуальність. Тема сталого розвитку є досить актуальною, оскільки втручання людини в природу стало системним і призводить до вичерпання невідновлювальних природних ресурсів. Аналізуючи сучасний стан навколишнього середовища, можна прослідкувати стрімку деградацію природних комплексів та значне виснаження природно-ресурсного потенціалу. Такі тенденції породжують також і загострення суспільних проблем. Все це викликало усвідомлення необхідності перегляду напрямів розвитку людства та необхідності переходу до нової моделі розвитку економічної, соціальної та екологічної систем як десятки років тому, так і сьогодні. Тому детальніше досліджується концепція сталого розвитку, що передбачає баланс між задоволенням сучасних потреб суспільства та захистом інтересів майбутніх поколінь. Екологічні інновації безпосередньо пов'язані з концепцією сталого розвитку і мають розглядатись як інструмент її реалізації. Не дивлячись на вигідне географічне положення України, однією з ключових проблем, що постали перед Україною є недостатнє упровадження інновацій, яке не дає вивести дану сферу на щабель провідних країн світу.

Досліджуючи сучасний еколого-економічний стан транспортної галузі в Україні, варто зазначити, що останні декілька років обсяги перевезених вантажів становили від 600 до майже 812 млн т, сягнувши максимуму у 2011 році, мінімуму у 2020 році і завершивши 2021 рік на позначці 619,9 млн т. Найбільшу частку серед видів транспорту займають залізничний та автомобільний. При цьому обсяг вантажів, що були перевезені автомобілями, зросли від 140 млн т у 2009 році до найбільших 244 у 2019 році, а залізничним в цей період стрімко зменшувався, становивши у 2019 році 312,9 млн т, а у 2020 році – лише 305,5 млн т. Станом на кінець 2019 року ринкові частки вантажних перевезень розподілилися так: 36% здійснювались автомобілями, залізницею – 46% [1].

За даними ДССУ, транспортні підприємства в 2021 р. у порівнянні з 2020 р. збільшили вантажні перевезення на 3,3% — до 619,9 млн т. При цьому залізничні перевезення зросли на 2,9% — до 314,3 млн т, автомобільні — на 16,2% — до 222,6 млн т, трубопровідні знизилися на 20,4% — до 77,6 млн т.

У 2021 році частки видів транспорту у загальному обсязі перевезених вантажів розподілилися таким чином: залізничний – 51%, автомобільний – 32%, водний – 1%, трубопровідний – 16%, авіаційний – 0,02%.

Провівши аналіз статистичних даних, можна дійти до висновку, що протягом останніх років до 2022 р. автомобільний транспорт збільшив свою частку на ринку на 57%, водний – навпаки втратив 44%, залізничний – 8 % [1].

З початком повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України ситуація у транспортній галузі погіршилася. Значних пошкоджень зазнали транспортні шляхи та транспортні засоби. Транспортна інфраструктура однією з перших прийняла на себе удар повномасштабної війни, і досі ворог не зупиняє свої атаки на неї. Внаслідок російської агресії було пошкоджено близько 33% інфраструктури по всій країні: 305 мостів, 19 аеропортів, 110 залізничних станцій та 24 тис. км доріг. За попередніми оцінками, загальний обсяг втрат інфраструктури в Україні склав \$35,3 млрд, і ця цифра збільшується щодня [2].

Дослідженням транспортної галузі займалися такі вчені як О.В. Ареф'єва, О.Є. Бабина, Н.Г. Беник, В.Г. Коба, М.В. Ковбатьок, О.М. Ложачевська, О.О. Бакаєва, Д.С. Примак, Н.В. Дулеба, Я.В. Шевчук, О.М. Криворучко, А.В. Нікітіна, А.І. Партола, В.В. Шкляр, В.Г. Шинкаренко, Н.Є. Муромець, І.Ю. Зайцева. Зокрема, Шинкаренко В.Г. приділяє увагу удосконаленню автотранспортних послуг, управлінню маркетингом автотранспортних підприємств, Муромець Н.Є. – забезпеченню стійкого функціонування автотранспортної системи регіону, І.Ю. Зайцева – захисту підприємств автотранспорту від недружніх поглинань, О.М. Криворучко – менеджменту бізнес-процесів автотранспортних підприємств, управління персоналом, Я.В. Шевчук – автотранспортній інфраструктурі, Д.С. Примак – формуванню виробничих потужностей автотранспортних підприємств, А.В. Нікітіна – управлінню економічною безпекою автотранспортних підприємств.

Аналізуючи праці і зарубіжних вчених, варто зазначити, що питання організації обліку діяльності транспортних підприємств, формування

собівартості транспортних послуг, вивчали такі вчені як К. Друрі, Б. Нідлз, Дж. Фостер, П. Фрідман, Ч.Т. Хорнгрен.

Отже, у публікаціях приділяється увага значному колу питань щодо розвитку транспортної галузі, проте недостатньо проаналізовано її еколого-економічний стан та можливості його відновлення у післявоєнний період. Частиною виявленої проблеми є недосконалість теоретичних і методичних положень бухгалтерського обліку підприємств з транспортування пального через невідповідність інформації, що ним формується, положенням концепції сталого розвитку.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є обґрунтування теоретичних положень і розробка практичних рекомендацій з удосконалення бухгалтерського обліку підприємств з транспортування пального відповідно до положень концепції сталого розвитку.

В ході дослідження поставлено ряд **завдань**, а саме:

- дослідити теоретичні та організаційно-правові засади обліку та аналізу діяльності підприємств з транспортування пального на засадах сталого розвитку;
- удосконалити організаційно-методичне забезпечення бухгалтерського обліку сталого розвитку підприємств з транспортування пального;
- провести аналіз діяльності на прикладі діючого підприємства ТОВ «Сігнум Газ Груп»;

Об'єктом дослідження є операції пов'язані з транспортуванням палива в системі бухгалтерського обліку відповідно до положень концепції сталого розвитку.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і організаційно-методичних положень бухгалтерського обліку транспортування пального в умовах реалізації цілей сталого розвитку.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розвитку теоретичних положень і розробці практичних рекомендацій з удосконалення організаційно-методичного забезпечення бухгалтерського обліку операцій з транспортування пального відповідно до положень концепції сталого розвитку для задоволення інформаційних запитів управлінського персоналу підприємства.

За результатами дослідження отримано результати, яким притаманна наукова новизна:

- встановлено, що бухгалтерський облік у підприємствах з транспортування пального є засобом для досягнення цілей сталого розвитку через виконання ним інформаційної функції (забезпечення інформацією зацікавлених внутрішніх і зовнішніх користувачів), що дозволить регулювати негативний вплив діяльності підприємства на навколишнє середовище;

- удосконалено організаційно-методичне забезпечення бухгалтерського обліку операцій з транспортування пального відповідно до положень концепції сталого розвитку в частині розвитку застосування елементів методу бухгалтерського обліку: рахунків (розроблено робочий план рахунків для підприємств з транспортування пального в частині обліку палива та доходів), подвійного запису (розроблено послідовність відображення в обліку операцій з урахуванням особливостей транспортування пального з мінімізацією негативного впливу на навколишнє середовище), документування (удосконалено форму Подорожнього листа вантажного автомобіля), звітності (розроблено управлінський звіт щодо екологічної складової основної діяльності підприємства (експлуатація автомобілів)).

Методи дослідження. В процесі дослідження застосовувались загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. Методи спостереження та зіставлення використовувались для оцінки розвитку транспортної галузі в Україні до та під час воєнного стану. Системний підхід та методи аналізу, синтезу, індукції, дедукції, абстрагування, ідеалізація та узагальнення застосовувались для розвитку теоретичних та організаційно-методичних положень бухгалтерського обліку операцій з транспортування пального відповідно до положень концепції сталого розвитку.

Інформаційною базою дослідження є наукові джерела, наукові статті, доповіді вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем розвитку бухгалтерського обліку, матеріали науково-практичних конференцій; нормативно-правові акти з питань сталого розвитку, Інтернет-ресурси.

Практична цінність результатів дослідження полягає у можливості їх використання для удосконалення організації та методики бухгалтерського обліку на підприємствах з транспортування пального.

Оприлюднення результатів дослідження здійснено у таких публікаціях:

тези:

1. Зузанська В.А., Степура В.К. Органічне сільське господарство – складова сталого розвитку. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Фінансові інструменти регіонального розвитку», 27 жовтня 2021 року, Житомир, с. 4-6 (додаток А).

2. Замула І.В., Травін В.В., Зузанська В.А. Розвиток облікового забезпечення виробництва біопалива: Збірник тез X Міжнародної науково-практичної конференції «Перспективи розвитку обліку, аналізу та аудиту в контексті євроінтеграції» (м. Одеса, 20 травня 2022 року). ОНЕУ, 2022 (додаток Б).

3. Лайчук С.М., Зузанська В.А., Пархомчук А.О. Облікове забезпечення основних напрямів діяльності транспортних підприємств: Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції «Глобалізаційні виклики економіки, обліку, фінансів та права». (додаток В)

4. Замула І.В., Зузанська В.А. Облікове забезпечення управління сталим розвитком транспортних підприємств: Всеукраїнська науково-практична онлайн-конференція аспірантів, молодих учених та студентів, присвяченої Дню науки. (додаток Г)

5. Лайчук С.М., Зузанська В.А. Загрози безпеки бізнесу: IV Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція «Розвиток фінансово-кредитних систем: виклики сьогодення». (додаток Д)

статті:

1. Замула І.В., Травін В.В., Зузанська В.А. Облікове забезпечення виробництва біопалива в умовах реалізації Україною цілей сталого розвитку. Економіка, управління та адміністрування. 2022. № 2 (92). (додаток Е).

2. Замула І.В., Зузанська В.А., Шевчук К.С. Облікове забезпечення управління діяльністю туристичних підприємств як засіб досягнення цілей

сталого розвитку. Економіка, управління та адміністрування. Державний університет “Житомирська політехніка” 2023. № 2. (додаток Є)

Взято участь у конкурсах наукових робіт:

1. Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт зі спеціальності «Облік і оподаткування». (додаток Ж)

2. Міжнародний конкурс студентських наукових робіт "Управлінські, соціальні та поведінкові науки у реалізації засад сталого розвитку" (додаток З)

3. Всеукраїнський конкурс наукових робіт «Соціально відповідальне ведення бізнесу – складова сталого розвитку» (додаток И)

Результати дослідження впроваджено у діяльність ТОВ «Сігнум Газ Груп» (Додаток К) та в навчальний процес Житомирської політехніки (Додаток Л).

Обсяг і структура магістерської роботи. Робота складається із вступу, чотирьох розділів, висновків і списку використаних джерел. Обсяг текстової частини складає 63 сторінки. Робота містить 12 таблиць, 13 рисунків та 12 додатків. Список використаних джерел налічує 60 найменувань.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ З ТРАНСПОРТУВАННЯ ПАЛЬНОГО НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

1.1. Економічна сутність операцій, що стосуються діяльності з транспортування пального на засадах сталого розвитку

В сучасному світі ще більше актуалізуються глобальні проблеми, що стосуються екології, демографії, забезпечення продовольчими товарами, які потребують обговорення та прийняття заходів для їх вирішення, оскільки вони досягли світового масштабу. Таким чином, була розроблена нова ідея розвитку суспільства, що передбачала таку взаємодію суспільства і природи, за якої задовольняються як потреби теперішнього часу, так і ставиться під загрозу спроможність майбутніх поколінь задовольнити свої особисті потреби.

Аналізуючи більш сучасну інформацію по даному питанню, варто згадати прийняття Цілей сталого розвитку 2030 у вересні 2015 року на Саміті ООН зі сталого розвитку у Нью-Йорку, в яких визначені ключові напрями розвитку країн та світу загалом. Цілі сталого розвитку складаються із 17 Глобальних цілей та 169 завдань [3].

Україна також приєдналась до досягнення глобальних завдань, адаптувавши Цілі сталого розвитку під українські реалії. Як наслідок, у 2017 році було видано Національну доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна», у якій було адаптовано 17 глобальних ЦСР з урахуванням специфіки національного розвитку. У 2020 році було прийнято Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [4].

Усвідомлюючи свою відповідальність, компанії у всьому світі все більше приділяють увагу питанням сталого розвитку свого бізнесу, і Україна, інтегруючись у європейський простір, також намагається відповідати світовим тенденціям.

Питання збереження навколишнього середовища особливо актуалізувалося під час повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України. Одними з перших постраждали нафтобази, оскільки саме вони стали найпоширенішою ціллю цілеспрямованих обстрілів. За попередніми підрахунками, всього постраждало не менше 60 нафтобаз та інших сховищ паливно-мастильних матеріалів у 23 областях України [5].

Розглянемо детальніше дане питання на прикладі транспортних підприємств. Україна має доволі вигідне географічне розташування з огляду на торговельні потоки між Заходом і Сходом, оскільки розташована на перехресті шляхів зі Східної Європи й Азії в Центральну і Західну Європу, а також зі Скандинавії і Балтійського регіону у Східне Середземномор'я і Чорноморський регіон. Саме тому через Україну проходять сухопутні й повітряні шляхи між Східною та Центральною Європою, а також трансконтинентальний газогін і морські шляхи в Чорному і Азовському морях.

Однак через недостатній рівень державних і приватних інвестицій транспортна інфраструктура й досі перебуває на рівні задоволення базових потреб економіки. Про це свідчить і дослідження стану розвитку транспортної інфраструктури в Україні "Інфраструктурний індекс" Європейської Бізнес Асоціації. За підсумками 2021 року інтегральний показник індексу дорівнював 2,76 балів із 5-ти можливих (2,58 балів у 2020 році) [6]. Під час воєнних дій ситуація ще більше ускладнилася.

Вагомим кроком в розвитку транспортної галузі на державному рівні було схвалення Кабміном у травні 2018 року Національної транспортної стратегії України до 2030 року. «Drive Ukraine 2030» була розроблена Міністерством інфраструктури України та провідними європейськими експертами в галузі транспорту (рис. 1.1). [7]

Метою Стратегії є визначення концептуальних засад формування та реалізації державної політики щодо забезпечення стабільного та ефективного функціонування галузі транспорту, створення умов для соціально-економічного розвитку країни, підвищення конкурентоспроможності національної економіки та рівня життя населення.

Основні принципи Транспортної стратегії
1. Забезпечення доступності транспортних послуг для всіх верств населення, зокрема осіб з обмеженими фізичними можливостями, малозабезпечених громадян
2. Узгодження планів розвитку транспортної інфраструктури з генеральною схемою планування території України, планами використання земельних ресурсів
3. Реалізація жорсткої антимонопольної політики
4. Лібералізація ціноутворення на ринку транспортних послуг
5. Функціонування транспортних підприємств на засадах самоокупності
6. Концентрація фінансових ресурсів на виконанні основних завдань розвитку галузі транспорту
7. Компенсація з державного та місцевих бюджетів витрат, пов'язаних з перевезенням пільгових категорій громадян
8. Забезпечення екологічної безпеки, обов'язкового дотримання екологічних стандартів і нормативів під час провадження діяльності у галузі транспорту
9. Стимулювання розвитку енергозберігаючих і екологічно безпечних видів транспорту

Рис. 1.1. Основні принципи Транспортної стратегії

*розроблено на основі [8]

Реалізація Стратегії дасть змогу:

- модернізувати транспортну систему та підвищити ефективність її функціонування;
- задовольнити потребу національної економіки і населення у перевезеннях та підвищити якість і доступність транспортних послуг;
- забезпечити своєчасність доставки вантажів;
- удосконалити систему управління галуззю транспорту;
- збільшити пропускну спроможність транспортної мережі;
- підвищити рівень безпеки на транспорті;
- зменшити на 30 відсотків обсяг викидів шкідливих речовин в атмосферу;
- зменшити на 15-20 відсотків енергоємність транспорту, зокрема автомобільного - з 43,6 до 34,8 грама умовного палива на 1 тонно-кілометр, залізничного - з 10,32 до 8,75 грама умовного палива на 1 тонно-кілометр;

•прискорити темпи інтеграції вітчизняної транспортної системи до європейської та світової транспортних систем, максимально використати транзитний потенціал держави [8].

В цілому, розглядаючи види транспорту, що здійснюють вантажоперевезення в Україні, можна виділити: залізничний; автомобільний; водний; трубопровідний; авіаційний.

Переваги та недоліки застосування вказаних видів транспорту наведені на рис. 1.1.-1.5.

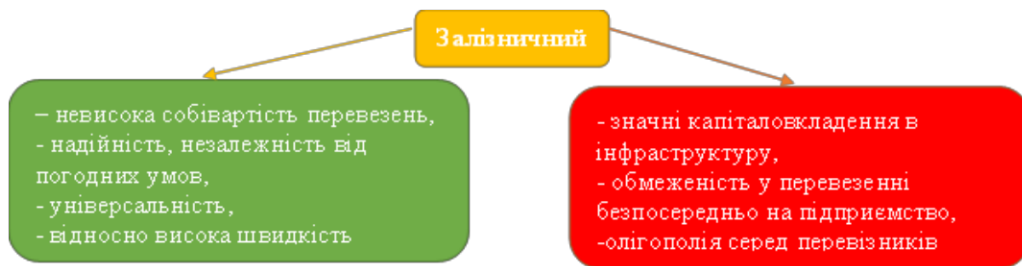

Рис. 1.1. Переваги та недоліки залізничного виду транспорту

*Джерело: розроблено на основі [9]

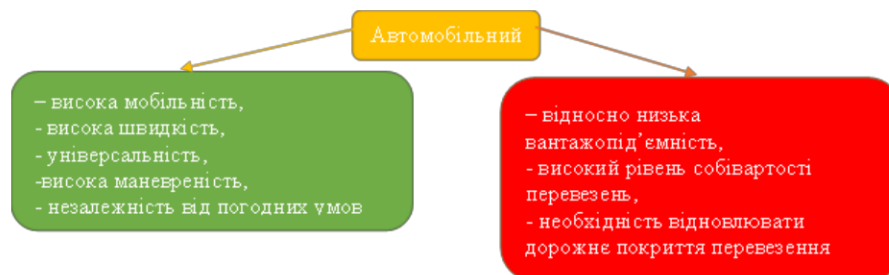

Рис. 1.2. Переваги та недоліки автомобільного виду транспорту

*Джерело: розроблено на основі [9]

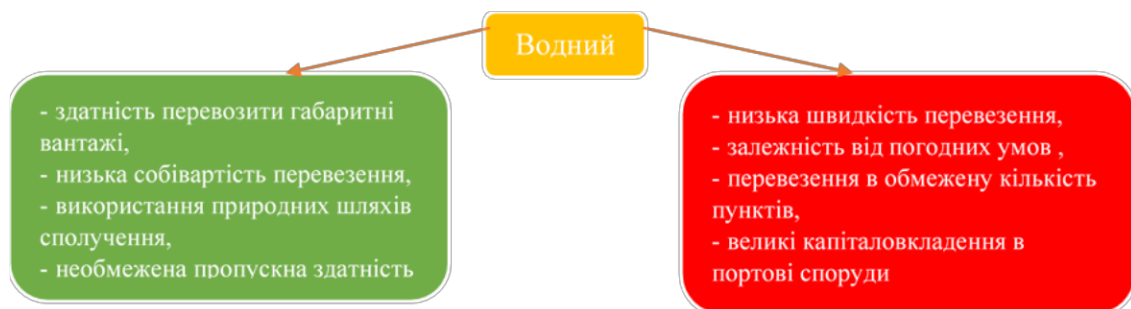

Рис. 1.3. Переваги та недоліки водного виду транспорту

*Джерело: розроблено на основі [9]

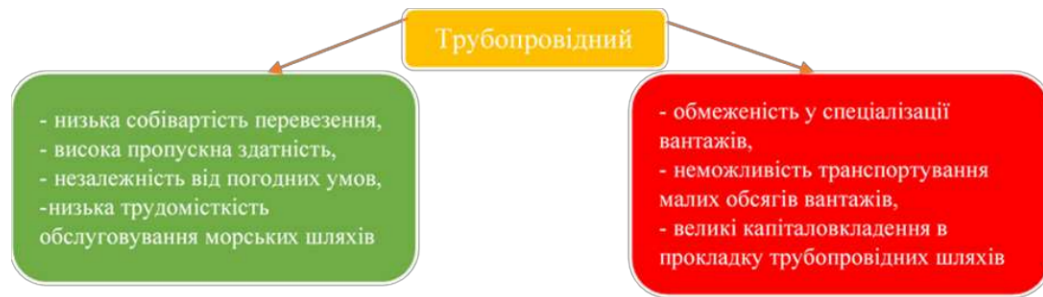

Рис. 1.4. Переваги та недоліки трубопровідного виду транспорту

*Джерело: розроблено на основі [9]

Рис. 1.5. Переваги та недоліки авіаційного виду транспорту

*Джерело: розроблено на основі [9]

Бухгалтерський облік підприємств транспортної галузі має відповідати вимогам концепції сталого розвитку через виконання ним інформаційної функції. Отже, виникає необхідність в розробці практичних рекомендацій з удосконалення бухгалтерського обліку підприємств з транспортування пального відповідно до положень концепції сталого розвитку.

1.2. Теоретичні основи обліку та аналізу діяльності підприємств з транспортування пального на засадах сталого розвитку

Правильна організація обліку на підприємствах з транспортування пального забезпечує правильне її облікове відображення та створює оптимальні умови для її аналізу і контролю.

Аналізуючи саме теоретичні основи обліку, варто зупинитись на законодавчому регулюванні обліку. Щодо українського законодавства, то можна виділити такі рівні регулювання обліку, що зображені на рис. 1.6.

Рис. 1.6. Рівні регулювання обліку

Детальніше зупинимось на кожному рівні регулювання обліку. Перший рівень включає в себе всі Кодекси України, проте більший вплив на досліджувану тему мають Господарський, Податковий та Цивільний Кодекси. Господарський Кодекс визначає основні засади господарювання в Україні і регулює господарські відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання.[10]

Податковий кодекс України регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час адміністрування податків та зборів, а також відповідальність за порушення податкового законодавства. Цим Кодексом визначаються функції та правові основи діяльності контролюючих органів та центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику. [11]

Цивільним законодавством регулюються особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини), засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників. Учасниками цивільних відносин є фізичні особи та юридичні особи. Учасниками цивільних відносин є:

держава Україна, Автономна Республіка Крим, територіальні громади, іноземні держави та інші суб'єкти публічного права [12].

Щодо законів, варто виокремити Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Згідно з Статтею 6 цього закону, державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні здійснюється з метою:

- створення єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, які є обов'язковими для всіх підприємств та гарантують і захищають інтереси користувачів;
- удосконалення бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Цей Закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. Цей Закон поширюється на всіх юридичних осіб, створених відповідно до законодавства України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності (далі - підприємства), які зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність, а також на операції з виконання державного та місцевих бюджетів і складання фінансової звітності про виконання бюджетів з урахуванням бюджетного законодавства. В цьому законі висвітлені принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності, питання щодо організації бухгалтерського обліку на підприємстві, складання первинних документів та регістрів бухгалтерського обліку, загальні вимоги до фінансової звітності [13].

Щодо Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, що регулюють облік на підприємствах з транспортування пального, то варто згадати наступні :

- НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” – визначаються мета, склад і принципи складання фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів [14].

- НП(С)БО 2 “Консолідована фінансова звітність” - визначає порядок складання консолідованої фінансової звітності та загальні вимоги до розкриття інформації щодо складання консолідованої фінансової звітності. [15]

- НП(С)БО 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах” - визначається порядок виправлення помилок, внесення та розкриття інших змін у фінансовій звітності.[16]

- НП(С)БО 7 “Основні засоби” - визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи, а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності.[17]

- НП(С)БО 8 “Нематеріальні активи” - визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про нематеріальні активи і незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи та розкриття інформації про них у фінансовій звітності.[18]

- НП(С)БО 9 “Запаси” - визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності. [19]

- НП(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість” - визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності.[20]

- НП(С)БО 11 “Зобов’язання” - визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов’язання та її розкриття у фінансовій звітності.[21]

- НП(С)БО 12 “Фінансові інвестиції” - визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові інвестиції, операції із спільної діяльності та її розкриття у фінансовій звітності.[22]

- НП(С)БО 13 “Фінансові інструменти” - визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові інструменти та її розкриття у фінансовій звітності. [23]

- НП(С)БО 14 “Оренда” - визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про оренду необоротних активів та її розкриття у фінансовій звітності. [24]

- НП(С)БО 15 “Дохід” - визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності. [25]

- НП(С)БО 16 “Витрати” - визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності. [26]

- НП(С)БО 17 “Податок на прибуток” - визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати, доходи, активи і зобов’язання з податку на прибуток та її розкриття у фінансовій звітності. [27]

- НП(С)БО 21 “Вплив змін валютних курсів” - визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про операції в іноземних валютах та відображення показників статей фінансової звітності господарських одиниць за межами України в грошовій одиниці України. [28]

- НП(С)БО 22 “Вплив інфляції” - визначає порядок коригування фінансової звітності, яка оприлюднюється, на вплив інфляції та загальні вимоги до розкриття інформації про неї у примітках до фінансової звітності. [29]

- НП(С)БО 31 “Фінансові витрати” - визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про фінансові витрати та її розкриття у фінансовій звітності. [30]

Існує ще ряд діючих Положень, проте висвітлено ті, які мають найбільший вплив на досліджувану тему.

Аналізуючи третій рівень регулювання, варто звернути увагу на Інструкцію про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій. Цим документом встановлюється призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов’язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств. План рахунків бухгалтерського обліку є переліком рахунків і схем реєстрації та групування на них фактів фінансово-господарської діяльності (кореспонденція рахунків) у бухгалтерському обліку. У ньому за десятковою системою наведені коди (номери) й найменування синтетичних рахунків

(рахунків першого порядку) й субрахунків (рахунків другого порядку). Першою цифрою коду визначено клас рахунків, другою - номер синтетичного рахунку, третьою - номер субрахунку. Контитування документів первинного обліку, ведення реєстрів бухгалтерського обліку здійснюється із застосуванням, щонайменше, коду класу й коду синтетичного рахунку [31].

Підприємство зобов'язане вести бухоблік з дня його реєстрації до ліквідації. Обов'язок створити всі умови, щоб правильно вести бухоблік повинен керівник підприємства (ст. 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV; далі — Закон № 996). Без наявності облікової політики у підприємства не буде змоги правильно вести бухгалтерський облік та скласти фінансову звітність. Відповідно, формування такої політики — це обов'язок, а не право підприємства. [32]

Задля формування облікової політики підприємства керуються Наказом «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України». Згідно з пунктом 2.1. цього Наказу, в розпорядчому документі про облікову політику підприємства визначає, зокрема:

- вартості методи оцінки вибуття запасів;
- періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів;
- порядок обліку і розподілу транспортно-заготівельних витрат, ведення окремого субрахунку обліку транспортно-заготівельних витрат;
- методи амортизації основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, а також довгострокових біологічних активів та інвестиційної нерухомості, у разі якщо вони обліковуються за первісною вартістю;
- вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів;
- підходи до переоцінки необоротних активів;
- застосування класів 8 та 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

- підходи до періодичності зарахування сум дооцінки необоротних активів до нерозподіленого прибутку;
- метод обчислення резерву сумнівних боргів (у разі потреби - спосіб визначення коефіцієнта сумнівності);
- перелік створюваних забезпечень майбутніх витрат і платежів;
- порядок виплат, які здійснюються за рахунок прибутку (для державних і комунальних підприємств);
- порядок оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг;
- сегменти діяльності, пріоритетний вид сегмента, засади ціноутворення у внутрішньогосподарських розрахунках;
- перелік і склад змінних і постійних загальновиробничих витрат, бази їх розподілу;
- перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг);
- порядок визначення ступеня завершеності робіт за будівельним контрактом;
- дату визначення придбаних в результаті систематичних операцій фінансових активів;
- базу розподілу витрат за операціями з інструментами власного капіталу;
- кількісні критерії та якісні ознаки суттєвості інформації про господарські операції, події та статті фінансової звітності;
- періодичність відображення відстрочених податкових активів і відстрочених податкових зобов'язань;
- критерії розмежування об'єктів операційної нерухомості та інвестиційної нерухомості;
- підходи до класифікації пов'язаних сторін;
- дату включення простих акцій, випуск яких зареєстровано, до розрахунку середньорічної кількості простих акцій в обігу;
- дату первісного визнання необоротних активів та групи вибуття як утримуваних для продажу;

- складання окремого балансу філіями, представництвами, відділеннями та іншими відокремленими підрозділами підприємства;

- періодичність та об'єкти проведення інвентаризації;

- визначення одиниці аналітичного обліку запасів;

- спосіб складання звіту про рух грошових коштів;

- підходи до віднесення витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта основних засобів, до первісної або витрат звітного періоду. [33]

Отже, облікова політика є важливим інструментом для будь-якого підприємства, що забезпечує оптимального поєднання державного регулювання і власної ініціативи підприємства у питаннях організації та ведення бухгалтерського обліку.

1.3. Організаційно-правова характеристика ТОВ «Сігнум Газ Груп» та її вплив на організацію бухгалтерського обліку та фінансової звітності

Повне найменування юридичної особи - Товариство з обмеженою відповідальністю "Сігнум Газ Груп"

Місцезнаходження юридичної особи – Україна, Житомирська обл., місто Житомир, вул. Хлібна, буд.27.

Код ЄДРПОУ – 40075878

Дата реєстрації - 21.10.2015 (7 років 8 місяців)

Розмір статутного капіталу - 1 000,00 грн.

Форма власності - Недержавна власність

Види діяльності:

Основний:

- 49.41 Вантажний автомобільний транспорт

Інші:

- 46.71 Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами

- 47.30 Роздрібна торгівля паливом

- 47.78 Роздрібна торгівля іншими невживаними товарами в спеціалізованих магазинах
- 33.12 Ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення
- 33.20 Установлення та монтаж машин і устаткування
- 47.11 Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами
- 47.19 Інші види роздрібної торгівлі в неспеціалізованих магазинах
- 52.10 Складське господарство
- 52.29 Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту
- 56.10 Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування
- 68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна
- 77.12 Надання в оренду вантажних автомобілів
- 45.19 Торгівля іншими автотранспортними засобами
- 19.20 Виробництво продуктів нафтоперероблення

Розглядаючи транспортні послуги, як об'єкт обліку, насамперед варто визначитись з самим поняттям. Транспортні послуги - послуги, пов'язані з перевезенням готової продукції, сировини та напівфабрикатів із місць виробництва до пунктів споживання або подальшого перероблення, оскільки ви досліджуємо лише окремий напрям підприємств, то розглядаємо послуги з транспортування саме пального.

Транспортні послуги, як і всяка послуга, має свої особливості:

- Транспорт не виробляє нового товару чи продукту, але саме дякуючи їх переміщенню з одного місця в інше забезпечується продовження процесу виробництва та обігу, має місце кінцеве споживання вироблених товарів. Переміщення товарів, продукції з місця виробництва до місця споживання і являється тою споживчою вартістю, яку створює транспорт, його транспортні послуги.

- Дія транспортних послуг виражається в такому корисному ефекті, який не може виникати, зберігатися і реалізовуватися у відриві від транспорту. Разом з тим

виробництво транспортних послуг невідривне від їх споживання. Транспортні послуги задовольняють потреби в момент свого проявлення, тобто створення таких послуг співпадає з їх споживанням.

- Транспорт займає особливе місце в міжнародному товарообігу. З одного боку, він являється необхідною умовою здійснення міжнародного розподілу праці, зовнішньоекономічних зв'язків. З другого боку — транспортна індустрія виступає на світових ринках експортером своєї продукції, частково, транспортних послуг.

- Транспортні послуги, що здійснюються в сфері ЗЕД, піддаються впливу всіх факторів, що характеризують розвиток ринкової економіки. Насамперед, це коливання цін на нафту, попиту і пропозицій на товари, а, відповідно, і на їх перевезення; валютного курсу; ступінь втручання держави у зовнішньоекономічну діяльність, стан політичних та економічних відносин різних держав і багато інших.

Організація бухгалтерського обліку у ТОВ "Сігнум Газ Груп"

Рациональна організація бухгалтерського обліку на ТОВ "Сігнум Газ Груп" передбачає забезпечення своєчасного виконання завдань планування, контролю, управління та надання повної правової й неупередженої інформації при мінімальних затратах засобів і праці.

Бухгалтерія на ТОВ "Сігнум Газ Груп" взаємопов'язана з усіма відділами підприємства, оскільки специфіка діяльності даного підприємства передбачає тісну співпрацю з відділом по закупівлям, відділом по реалізації, логістами та безпосередньо водіями. Таким чином інформація, необхідна для обліку та аналізу, отримується максимально оперативно.

Для бухгалтерії ТОВ "Сігнум Газ Груп" обрано лінійний тип організаційної побудови. За даного типу, усі підрозділи бухгалтерії безпосередньо підпорядковуються головному бухгалтеру, який контролює роботу кожного. Поділ обов'язків між підрозділами дозволяє визначити функції та завдання кожного та розробити організаційну модель апарату бухгалтерії. Схематично це зображено на рисунку 1.7.

Рис. 1.7. Організаційна модель апарату бухгалтерії

Розділення обов'язків :

- головний бухгалтер:
 - забезпечує дотримання основних принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності: обачності, повноти висвітлення, автономності, послідовності, безперервності, нарахування та відповідності доходів і витрат.
 - здійснює контроль за обігом первинних документів на підприємстві, що фіксують у собі інформацію про усі події на підприємстві, які пов'язані з його фінансово-господарською діяльністю
 - здійснює контроль за накопиченням, узагальненням, та зберіганням інформації з первинних документів у регістрах бухгалтерського обліку;
 - складає фінансову, податкову та статистичну звітності підприємства у строки, форматі та за складом, що передбачені чинним законодавством України про фінансову звітність підприємства та вимогами засновника.
- підрозділ по розрахункам з оплати праці :
 - приймає, аналізує і контролює подорожні листи та звіти водіїв;
 - оформлює листки про тимчасову непрацездатність;
 - нараховує заробітні плати працівникам підприємства;
 - здійснює реєстрацію бухгалтерських проводок;
 - нараховує та перераховує страхові внески у державні позабюджетні соціальні фонди, заробітні плат робітників і службовців, інші виплати та платежі,

а також відрахування коштів на матеріальне стимулювання працівників підприємства;

- веде на основі відомостей виплату зарплати працівникам підприємства;

- підрозділ по розрахунковим та касовим операціям :

- приймає та видає грошові кошти;
- співпрацює з інкасаторами;
- підготовляє касову звітність;
- відкриває та веде банківські рахунки;
- оформляє банківські документи;

- підрозділ по розрахункам з дебіторами :

- здійснює господарські операції, що стосуються реалізації послуг, розрахунків з постачальниками та замовниками за надані послуги;

- контролює первинні документи за такими операціями;
- контролює оплати за надані послуги.

- підрозділ по розрахункам з кредиторами :

- здійснює господарські операції, що стосуються придбання продукції, товарів, отримання послуг;

- контролює первинні документи за такими операціями;
- контролює оплати за придбання продукції, товарів, отримання

послуг.

- матеріальний підрозділ :

- фіксують отримані матеріали;
- ведуть операції з розрахунку собівартості отриманих матеріалів;
- готують звіти з обліку матеріалів;
- забезпечують збереження документації;
- обліковують виробництво;
- обліковують затрати на виробництво;
- складають калькуляцію собівартості продукції (робіт, послуг);
- складають звіти щодо результатів роботи виробництва;

- проводять інвентаризацію незавершеного виробництва;
- готують звіти про виробництво і собівартість виробленої продукції.

Основна інформація з Наказу про облікову політику щодо організації бухгалтерського обліку наведені у витязі на рис.1.8.

1. Організація бухгалтерського обліку
1.1. Доручити ведення бухгалтерського обліку на підприємстві і складання фінансової звітності бухгалтерській службі під керівництвом головного бухгалтера.
1.2. Забезпечити ведення бухгалтерського обліку в електронному вигляді за допомогою програмного забезпечення (BAS Бухгалтерія).
1.3. Для цілей бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності застосовувати національні стандарти бухгалтерського обліку і План рахунків, затверджений наказом МФУ від 30.11.1999 № 291. При цьому застосовувати рахунки класу 9 без використання рахунків класу 8.
1.4. Складати фінансову звітність за формами № 1-м та № 2-м, затвердженими НП(С)БО 25 "Спрощена фінансова звітність".
1.5. Застосовувати змішану (паперово-електронну) форму документообігу. Щомісяця складати облікові регістри в електронному вигляді.
1.6. Співробітникам відділів збуту і постачання забезпечити правильне оформлення первинних документів і договорів та їх своєчасне (до останнього дня місяця) надання до бухгалтерії.
1.7. У випадку несвоєчасного надання необхідних документів до бухгалтерії, що призвело до застосування фінансових санкцій до підприємства, винна особа притягається до відповідальності за рішенням керівника підприємства за участі представника трудового колективу.
1.8. Перед складанням річної фінансової звітності проводити інвентаризацію для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності відповідно до Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом МФУ від 02.09.2014 р. № 879. Для проведення інвентаризації створити постійно діючу інвентаризаційну комісію у складі заступника директора (голова комісії), представника відділу збуту та представника відділу постачання (члени комісії).

Рис. 1.8. Витяг з Наказу про облікову політику ТОВ "Сігнум Газ Груп"

Отже, ТОВ "Сігнум Газ Груп" має лінійний тип організаційної побудови, що передбачає роботу головного бухгалтера та підрозділу по розрахункам з оплати праці, по розрахунковим та касовим операціям, по розрахункам з дебіторами, по розрахункам з кредиторами та матеріального підрозділу.

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 1

За результатами дослідження теоретичних та організаційно-правових засад обліку та аналізу діяльності підприємств з транспортування пального на засадах сталого розвитку встановлено таке:

1) Україна має доволі вигідне географічне розташування з огляду на торгівельні потоки між Заходом і Сходом, оскільки розташована на перехресті шляхів зі Східної Європи й Азії в Центральну і Західну Європу, а також зі Скандинавії і Балтійського регіону у Східне Середземномор'я і Чорноморський регіон. Саме тому через Україну проходять сухопутні й повітряні шляхи між Східною та Центральною Європою, а також трансконтинентальний газогін і морські шляхи в Чорному і Азовському морях. Однак через недостатній рівень державних і приватних інвестицій транспортна інфраструктура й досі перебуває на рівні задоволення базових потреб економіки.

2) Бухгалтерський облік підприємств транспортної галузі має відповідати вимогам концепції сталого розвитку через виконання ним інформаційної функції. Отже, виникає необхідність в розробці практичних рекомендацій з удосконалення бухгалтерського обліку підприємств з транспортування пального відповідно до положень концепції сталого розвитку.

3) Правильна організація обліку на підприємствах з транспортування пального забезпечує правильне її облікове відображення та створює оптимальні умови для її аналізу і контролю. Аналізуючи саме теоретичні основи обліку, варто зупинитись на законодавчому регулюванні обліку, серед якого можна виділити три рівні регулювання обліку, а саме: Закони та Кодекс України, Положення (Стандарти) бухгалтерського обліку, План рахунків бухгалтерського обліку та Наказ про Облікову політику.

4) Щодо організаційно-правової характеристики ТОВ «Сігнум Газ Груп», то це підприємство недержавної власності, основним видом діяльності якого є надання вантажних транспортних послуг, а саме транспортування пального, яке є небезпечним вантажем, що має великий вплив на організацію діяльності та, відповідно, обліку на даному підприємстві.

РОЗДІЛ 2.

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ З ТРАНСПОРТУВАННЯ ПАЛЬНОГО НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

2.1. Організація облікового процесу на підприємстві з транспортування пального

Аналізуючи організаційно-методичні положення бухгалтерського обліку у автотранспортних підприємствах з транспортування пального, можна виділити ряд основних напрямів бухгалтерського обліку, а саме:

- облік основних засобів та рухомого складу;
- облік палива та мастильних матеріалів;
- облік запасних частин;
- облік технічного обслуговування та ремонтів;
- облік оплати праці водіїв;
- облік витрат діяльності;
- облік доходів.

Кожен з цих напрямів обліку має бути удосконалений у зв'язку з необхідністю врахувати вплив діяльності підприємства з перевезення пального на навколишнє природне середовище.

Як вже зазначалось, бухгалтерія на ТОВ "Сігнум Газ Груп" взаємопов'язана з усіма відділами підприємства, оскільки специфіка діяльності передбачає тісну співпрацю з відділом по закупівлям, відділом по реалізації, логістичним відділом та безпосередньо водіями. Таким чином інформація, необхідна для обліку та аналізу, отримується максимально оперативно.

Лінійний тип організаційної побудови бухгалтерії передбачає підпорядкування головному бухгалтеру всіх окремих підрозділів, що і ведуть облік по окремим ділянкам. А саме, обліком основних засобів та рухомого

складу, палива та мастильних матеріалів, запасних частин займається матеріальний підрозділ. Процес ремонту та технічного обслуговування автомобілів контролює відділ по розрахункам з кредиторами, а надання транспортних послуг, відповідно, - з дебіторами. Обов'язки контролювати водіїв та їх роботу покладений на підрозділ по розрахункам з оплати праці.

Доцільно буде розглянути кожен ділянку обліку в наступному пункті, що стосується саме первинного, синтетичного та аналітичного обліку на ТОВ «Сігнум Газ Груп».

2.2. Методика обліку в підприємстві з транспортування пального

Облік основних засобів та рухомого складу. Основним об'єктом обліку на підприємствах транспортної галузі є автомобіль або інший транспортний засіб, у випадку даного підприємства – газовози та бензовози. Перш за все доцільним буде дослідити процес їх придбання.

Окрім облікових питань, при придбанні, також важливим є дослідження екологічних характеристик автомобіля, а саме, екологічного стандарту. Це установлена норма речовин, які є небезпечними для навколишнього середовища та містяться у вихлопних газах транспортних засобів. На сьогодні найновішим класом є «Євро-6». Чим цей клас буде вищим, тим суворіші вимоги до автомобілів, які переглядаються орієнтовно раз на 4-6 років. Отже, попри вищу вартість, необхідно надавати перевагу придбанню автомобілів з найвищими екологічними стандартами. ТОВ «Сігнум Газ Груп» здійснює автоперевезення, зокрема, за кордон України, тому наявність автомобілів, які відповідають європейським стандартам екологічної якості є обов'язковою.

Щодо облікових питань, то варто почати з договору, згідно з яким відбувається дана операція. До таких договорів можна віднести:

1. Договір купівлі-продажу — при придбанні автомобіля у постачальника.
2. Договір про безоплатну передачу — при безоплатному одержанні автомобіля.

3. Договір міни —у випадку бартеру.

4. Інші договори, наприклад, рішення засновників про одержання авто як внеску до статутного капіталу, та ін.

Проте незалежно від шляху отримання, на придбанні авто оформлюються Актом прийому-передачі основних засобів (ОЗ-1). Проте крім такого акту, постачальник виписує податкову накладну на автомобіля, у випадку якщо продавець зареєстрований як платник ПДВ. Цей документ відображає суму податкових зобов'язань у постачальника та податкового кредиту у покупця.

Нормативним документом, який регулює методику відображення в бухгалтерському обліку операцій з основними засобами (придбання, амортизація, вибуття) є П(С)БО 7 «Основні засоби».

Основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю, що складається з:

1. Суми, сплаченої покупцем продавцю за автомобіль.
2. Вартості послуг з реєстрації автомобіля (держмити і платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням автомобіля);
3. Суми ввізного мита (у разі імпорту автотранспорту);
4. Витрат зі страхування ризиків. До цих витрат належать страхування ризиків з доставки автотранспорту, страхування автотранспорту на період його майбутньої експлуатації тощо.
5. Суми збору на обов'язкове державне пенсійне страхування (під час купівлі легкового автомобіля).
6. Інших витрат, безпосередньо пов'язаних з доведенням основних засобів до стану, в якому вони придатні для використання із запланованою метою. До цих витрат належать також витрати на ремонт і регулювання автомобіля (у випадку якщо були пошкодження чи відхилення в роботі), а також заміну зношених деталей, що вийшли з ладу, без яких експлуатація автомобіля неможлива чи заборонена [17].

Витрати, що стосуються процесу придбання автомобіля, відображаються за дебетом субрахунка 152 «Придбання основних засобів». Після введення автомобіля в експлуатацію витрати з придбання переносяться на субрахунок

105 «Транспортні засоби». Типові операції, пов'язані з придбанням автомобіля, показані в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Журнал реєстрації господарських операцій в частині придбання автомобіля

Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
Отримано легковий автомобіль від постачальника.	152	631
Відображено суму «вхідного» ПДВ відповідно до товарної та податкової накладних	641	631
Здійснено доставку, і її вартість включено в початкову вартість автомобіля	152	377
Відображено суму податкового кредиту у вартості отриманих послуг з доставки	644	377
Оплачено вартість реєстрації автомобіля	152	311
Введено автомобіль в експлуатацію і визначено його первісну вартість	105	152

*Джерело: розроблено автором

Облік палива та мастильних матеріалів. Придбання паливно-мастильних матеріалів може здійснюватися шляхом:

1) безготівкового розрахунку:

а) перерахування суми з банківського рахунку підприємства: без придбання талонів; з придбанням талонів;

б) використання електронних карток:

в) купівля палива в оптових постачальників за наявності власних чи орендованих ємностей та устаткування для його збереження і заправлення автомобілів;

2) розрахунку готівкою:

а) купівля палива водієм в дорозі на різних АЗС за рахунок виданих йому під звіт коштів;

б) купівля палива підзвітною особою підприємства за наявності власних чи орендованих ємностей і устаткування для його збереження і заправлення автомобілів.

Наявність і рух палива в бухгалтерському обліку відображається на субрахунку 203 «Паливо» [19]. Підприємство, що досліджується, використовує у своїй діяльності різні види палива, яким заправляється на різних АЗС як в

Україні, так і закордоном, саме тому розроблено та впроваджено у практичну діяльність ТОВ «Сігнум Газ Груп» ряд окремих номенклатур сировини та розроблено робочий план рахунків, витяг з якого наведено у табл. 2.2.

Таблиця 2.2.

Витяг з робочого плану рахунків підприємства*

Рахунок	Субрахунок	Аналітичні рахунки першого порядку	Аналітичні рахунки другого порядку	Аналітичні рахунки третього порядку
20 «Виробничі Запаси»	203 «Паливо»	2031 «Дизельне паливо»	20311 «Дизельне паливо, заправлене в Україні»	203111 «Дизельне паливо, заправлене в Україні, що зберігається на складах»
				203112 «Дизельне паливо, заправлене в Україні, що зберігається у баках автомобілів»
			20312 «Дизельне паливо, заправлене за кордоном»	203121 «Дизельне паливо, заправлене за кордоном, що зберігається на складах»
				203122 «Дизельне паливо, заправлене за кордоном, що зберігається у баках автомобілів»
		2032 «Бензин А-95»	20321 «Бензин А-95, заправлений в Україні»	203211 «Бензин А-95, заправлений в Україні, що зберігається на складах»
				203212 «Бензин А-95, заправлений в Україні, що зберігається у баках автомобілів»
			20322 «Бензин А-95, заправлений за кордоном»	203221 «Бензин А-95, заправлений за кордоном, що зберігається на складах»
				203222 «Бензин А-95, заправлений за кордоном, що зберігається у баках автомобілів»

* Джерело: розроблено автором

Типові операції, що стосуються придбання палива в обліку відображається проводками, що наведені в табл. 2.3.

Таблиця 2.3.

Журнал реєстрації господарських операцій в частині придбання палива*

Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт

Водій заправив автомобіль дизельним паливом в Україні	203112	631
Відображено суму податкового кредиту по ПДВ відповідно до податкової накладної постачальника	641	631
Перераховано кошти постачальникові в оплату отриманого від нього дизпалива	631	311
*Джерело: розроблено автором		

Щодо списання палива, то на даному підприємстві кількість палива, яке підлягає списанню, визначається на підставі подорожніх листів, де водій вказує кількість палива в баку автомобіля на початок та на кінець рейсу. В цілому, аналізуючи подорожні листи бухгалтерія може отримати таку інформацію: наявність пального в баку автомобіля на початок рейсу; кількість залитого пального під час рейсу; пробіг автомобіля за час рейсу.

Задля зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище вихлопних газів при роботі автомобілів підприємства транспортної галузі використовують рідину “AdBlue”, облік якої ведеться на рахунку 209. Рідина “AdBlue” допомагає очищати вихлопні гази від шкідливих речовин і таким чином зменшує викиди окисів азоту. Рідина “AdBlue” в основному складається з води (приблизно 67,5% води та 32,5% сечовини). Використання рідини “AdBlue” можна віднести до витрат, які спрямовані на збереження навколишнього природного середовища. На її вартість збільшується вартість послуг підприємства.

Облік запасних частин та інших допоміжних матеріалів. Придбані запасні частини відображаються в бухгалтерському обліку аналогічно придбанню інших запасів — за первісною вартістю. Облік придбаних запасних частин, вузлів, агрегатів ведеться на дебеті субрахунка 207 і в кредиті рахунка 63. По дебету субрахунка 207 відображають залишок і надходження, по кредиту — витрати, реалізацію й інше вибуття запасних частин. Оскільки ТОВ «Сігнум Газ Груп» має на балансі декілька автомобілів, то на практиці запропоновано списувати на потреби ремонту в розрізі кожного автомобіля під час кожного поточного ремонту, що в подальшому дає змогу детально проаналізувати витрати на кожен конкретний автомобіль.

Облік оплати праці водіїв. Відповідно до Наказу №18, під робочим часом варто розуміти час, протягом якого водій зобов'язаний виконувати роботу, визначену трудовим договором і правилами внутрішнього трудового розпорядку, а саме:

- а) керування автомобілем на маршруті (в рейсі) ;
- б) стоянки (під навантаженням, розвантаженням вантажів, посадки і висаджування пасажирів, використання спеціального обладнання автомобіля наприклад автокрана);
- в) зупинки (для короткочасного відпочинку, а також для огляду і технічного обслуговування автомобіля на маршруті (в рейсі) і на кінцевих пунктах);
- г) простою не з вини водія;
- д) виконання робіт перед виїздом на маршрут (у рейс) чи початком зміни і після повернення, закінчення зміни;
- е) проведення медичних оглядів;
- є) охорони автомобіля під час стоянки;
- ж) проведення робіт з усунення несправностей автомобіля на маршруті (в рейсі);
- з) інший, передбачений законодавством [34].

Щодо умов роботи водіїв, то нормальна тривалість робочого часу водіїв не повинна перевищувати 40 годин на тиждень. У водія повинні бути перерви для відпочинку та харчування тривалістю не менше 45 хвилин після керування транспортним засобом протягом 4 годин. Цю перерву можна замінити кількома перервами тривалістю не менше 15 хвилин кожна, розподіленими протягом періоду керування транспортним засобом.

У ТОВ «Сігнум Газ Груп» облік робочого часу водіїв здійснюється згідно внутрішніх подорожніх листів автомобіля. На підставі подорожнього листа автомобіля, можна визначити відстань, яку проїхав певний водій на конкретному автомобілі. На даному підприємстві, заробітна плата водія розраховується згідно визначеної ставки за 1 км пробігу.

Форма внутрішнього подорожнього листа автомобіля розроблена згідно з потребами обліку даного підприємства. За результатами дослідження запропоновано внести в подорожній лист дані про використання рідини “AdBlue” та заміри окисів азоту у вихлопних газах автомобіля (рис. 2.1).

[illegible]

* Джерело: удосконалено автором на основі практики діяльності ТОВ «Сігнум Газ Груп»

Облік витрат діяльності. Згідно з Рекомендаціями № 65, Міністерство транспорту та зв'язку рекомендує витрати транспортного підприємства

групувати за певними статтями та елементами витрат. При цьому не виділено в окрему групу екологічних витрат, що для екологічно свідомого бізнесу є вкрай важливим. Базуючись на Рекомендаціях № 65 та положеннях концепції сталого розвитку запропоновано номенклатуру витрат для автотранспортного підприємства (табл. 2.4).

Таблиця 2.4.

Рекомендоване групування витрат за статтями та елементами*

<i>Статті витрат</i>	<i>Елементи витрат</i>
1. Прямі матеріальні витрати	1. Матеріальні витрати
2. Прямі витрати на оплату праці	2. Витрати на оплату праці
3. Інші прямі витрати	3. Відрахування на соціальні заходи
4. Загальновиробничі витрати	4. Амортизація основних фондів та нематеріальних активів
5. Екологічні витрати	5. Інші операційні витрати

*Джерело: удосконалено на основі [35]

У підприємстві, що досліджується, собівартість формується скороченим методом, тобто до собівартості включаються тільки прямі витрати (паливо, матеріали, оплата праці, інші прямі витрати) та розподілені загальновиробничі витрати. Всі інші витрати, які не входять до вартості послуг, тобто адміністративні, збутові та інші операційні витрати, покриваються за рахунок прибутку підприємства. Щодо екологічних витрат, то на даному субрахунку обліковують саме ті витрати, які понесені задля зменшення негативного впливу автотранспортних засобів на навколишнє середовище.

Облік доходів. Доходи від перевезень обліковують на субрахунку 703 «Доходи від реалізації робіт і послуг». Оскільки ТОВ «Сігнум Газ Груп» надає транспортні послуги як в межах України, так і для іноземних держав, на практиці запропоновано вести облік доходів з використанням аналітичних рахунків, які наведені в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5.

Витяг з робочого плану рахунків підприємства*		
Рахунок	Субрахунок	Аналітичні рахунки першого порядку
70 «Доходи від реалізації»	703 «Доходи від реалізації робіт і послуг»	7031 «Доходи від реалізації транспортних послуг в межах України»
		7032 «Доходи від реалізації транспортних послуг за кордоном»
		7033 «Додаткові доходи від реалізації транспортних послуг з дотриманням підвищених екологічних стандартів»

*Джерело: розроблено автором

Доходи від реалізації транспортних послуг за кордоном, як і додаткові доходи від реалізації транспортних послуг з дотриманням підвищених екологічних стандартів, напряду залежать від екологічної якості послуг з перевезення, що надаються. Адже здійснювати перевезення пального, що є небезпечним вантажем, у зарубіжні країни можливе лише за дотримання таких екологічних умов:

- оснащення ADR-комплектами;
- погодження маршруту руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів, що обумовлює погодження руху транспортних засобів конкретними вулицями та дорогами, недопущення проїзду через житлові райони, екологічно чутливі райони, промислові зони з небезпечними об'єктами;
- клас автомобіля Євро-6;
- обов'язкове використання рідини "AdBlue" та заміри окисів азоту у вихлопних газах автомобіля.

Щодо аналітичного рахунку 7033 «Додаткові доходи від реалізації транспортних послуг з дотриманням підвищених екологічних стандартів», то на ньому запропоновано обліковувати доходи від перевезення небезпечних вантажів, що вимагають особливо суворих умов перевезення. Серед таких виділяють певні класи, що зображені на рис. 2.2.

Рис. 2.2.Класи небезпечних речовин

*розроблено на основі [36]

Отже, дотримання зазначених стандартів дозволяє розширити ринки збуту послуг досліджуваного підприємства і отримувати за рахунок цього додаткові доходи.

2.3. Особливості оподаткування підприємств з транспортування пального

Податковий облік на підприємстві, що досліджується, також доцільно розглядати в межах вищезгаданих ділянок обліку.

Облік основних засобів та рухомого складу.

Щодо податкового обліку в розрізі основних засобів, доцільно зупинитись на питанні амортизації автомобілів. Транспортні засоби віднесено до групи 5, для яких встановлено мінімальний термін амортизації у 5 років. При цьому платник податку не позбавлений права встановлювати більш тривалий термін експлуатації і, відповідно, амортизації. В останньому варіанті щомісячна сума амортизації зменшується, що призводить до збільшення бази оподаткування.

Облік палива та мастильних матеріалів.

Облік податку на додану вартість. У Реєстрі отриманих та виданих податкових накладних відображають суми податкового кредиту, який формується з вартості отриманих ПММ, та суми податкового зобов'язання, що виникає при продажі ПММ. Підставою для його заповнення є належним чином оформлені податкові накладні.

Облік екологічного податку. Відповідно до Податкового кодексу, транспортні підприємства потрапляють під категорію платників екологічного податку. Зі сплатою екоподатку та використанням стаціонарних джерел забруднення пов'язана обов'язкова подача форми 20-ОПП:

- при появі нового джерела забруднення;
- при зміні даних про наявні джерела забруднень, зокрема адреси їхнього розташування;
- при вибутті джерела забруднення, зокрема передачі його в оренду.

Форма 20-ОПП подається не пізніше 10 робочих днів з дати введення в експлуатацію джерела або зміни даних про нього.

Щодо звітних періодів, то щодо екоподатку це календарний квартал, тому декларація подається впродовж 40 к. дн. по закінченню кварталу, а податок сплачується впродовж 10 к. дн. після граничного терміну подання декларації. Ставки екологічного податку залежать безпосередньо від класу небезпеки забруднюючих речовин.

Облік запасних частин, облік технічного обслуговування та ремонтів.
Облік податку на додану вартість. Облік даного податку відбувається аналогічно до придбання/продажу палива.

Облік оплати праці водіїв. Облік податку на доходи фізичних осіб і збори до соціальних фондів. Такі суми відображаються у відповідних формах податкової та соціальної звітності у загальновстановленому порядку, будь-яких особливостей специфіка діяльності підприємства з транспортування пального не передбачено.

Облік витрат та доходів діяльності. Облік податку на прибуток. Підприємство веде реєстри, в яких накопичує ті статті витрат та доходів, які будуть включені до відповідних рядків декларації з податку на прибуток. Різниця

між складом та оцінкою витрат в фінансовому обліку та в податковому обліку є податковою різницею. Щодо доходів, об'єктом оподаткування є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається зменшенням суми доходів звітного періоду на собівартість наданих послуг та суму інших витрат звітного податкового періоду.

2.4. Підготовка основних форм звітності на підприємствах з транспортування пального

В ході ведення своєї діяльності ТОВ «Сігнум Газ Груп» формує як фінансову звітність, що включає Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про фінансові результати підприємства (звіт про сукупний дохід), Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал та Примітки до фінансової звітності, та управлінську.

Для подальшого аналізу підприємства доцільним буде навести витяги з фінансової звітності ТОВ «Сігнум Газ Груп» за 2022 рік. (рис.2.3.)

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СІГНУМ ГАЗ ГРУП"	Дата(рік,місяць,число)	за ЄДРПОУ	Коди
Територія	ЖИТОМИРСЬКА		за КАТОТТГ ¹	2023 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ		за КОПФГ	40075878
Вид економічної діяльності	Вантажний автомобільний транспорт		за КВЕД	UA18040190010057814
Середня кількість працівників, осіб	28			240
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком			49.41
Адреса, телефон	вулиця Хлібна, буд. 27, м. ЖИТОМИР, ЖИТОМИРСЬКА обл., 10029			098127242

1.Баланс на 31 грудня 2022 р.

Актив		Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	6,5	40,2	
Первісна вартість	1001	19,4	61,1	
Накопичена амортизація	1002	(12,9)	(20,9)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	81,9	98,1	
Основні засоби :	1010	9 173,8	14 366,6	
первісна вартість	1011	12 785,6	20 710,3	
знос	1012	(3 611,8)	(6 343,7)	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	
Інші необоротні активи	1090	-	-	
Усього за розділом I	1095	9 262,2	14 504,9	
II. Оборотні активи				
Запаси :	1100	2 057,2	3 600,7	
у тому числі готова продукція	1103	129,8	129,8	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	194,3	-	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	28,5	1 089,1	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	6 926,5	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	5,8	135,0	
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-	
Інші оборотні активи	1190	1 227,8	2 173,5	
Усього за розділом II	1195	3 513,6	13 924,8	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	
Баланс	1300	12 775,8	28 429,7	

Пасив	Код рядка	На початок звітної року	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410	240,9	240,9
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(625,7)	(575,0)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	(383,8)	(333,1)
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	1 485,5	-
розрахунками з бюджетом	1620	37,9	118,9
у тому числі з податку на прибуток	1621	19,9	34,6
розрахунками зі страхування	1625	15,4	24,0
розрахунками з оплати праці	1630	54,5	118,5
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	11 566,3	28 501,4
Усього за розділом III	1695	13 159,6	28 762,8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	12 775,8	28 429,7

2. Звіт про фінансові результати
за **Рік 2022** р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	25 003,7	7 440,8
Інші операційні доходи	2120	392,4	724,9
Інші доходи	2240	38,9	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	25 435,0	8 165,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(25 364,1)	(249,0)
Інші операційні витрати	2180	(-)	(7 868,9)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(25 364,1)	(8 117,9)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	70,9	47,8
Податок на прибуток	2300	(36,9)	(22,3)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	34,0	25,5

ЕП Тацький Ігор
Костянтинович

Керівник

(підпис)

Тацький Ігор Костянтинович

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

В сучасних умовах, коли в тому числі і екологія зазнала значних негативних наслідків, важливим є дослідження впливу діяльності підприємств на її стан. Тому актуальним є аналіз діяльності за звичайних умов та пошук шляхів мінімізації негативного впливу на навколишнє середовище. Саме тому для використання у практичній діяльності розроблено управлінський звіт, в якому розглядаються витрати від діяльності транспортного підприємства, що побудована на максимальному дотриманні екологічних стандартів, та доходи, що отримуються за таких умов (табл. 2.6).

Таблиця 2.6.

Управлінський звіт щодо екологічної складової основної діяльності підприємства (експлуатація автомобілів), тис. грн.*

№ з/п	Показники	На початок періоду	На кінець періоду	Абсолютне відхилення
1	Витрати на:			
1.1	Придбання автомобілів за класами:			
1.1.1	«Євро-6»			
1.1.2	«Євро-5»			
1.1.3	«Євро-5»			
1.2	Рідину “AdBlue”			
1.3	Інші витрати			
...	...			
2	Доходи від			
2.1	Доходи від реалізації транспортних послуг за кордоном			
2.2	Додаткові доходи від реалізації транспортних послуг з дотриманням підвищених екологічних стандартів			
2.3	Інші доходи			
...	...			

*Джерело: розроблено автором

Таким чином, управлінський звіт запропонованої форми дозволяє формувати інформацію про екологічну складову основної діяльності підприємства для управлінського персоналу, що дає змогу проаналізувати співвідношення витрат для ведення діяльності за дотримання екологічних умов та доходів, які отримуються саме завдяки цьому.

Дотримання принципів сталого розвитку підприємствами транспортної галузі через впровадження екологоорієнтованого управління дозволить їм у післявоєнний період залучати інвестиції для розвитку галузі.

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 2

За результатами дослідження облікового забезпечення управління підприємством з транспортування пального на засадах сталого розвитку встановлено наступне :

1. Бухгалтерія на ТОВ "Сігнум Газ Груп" взаємопов'язана з усіма відділами підприємства, оскільки специфіка діяльності передбачає тісну співпрацю з відділом по закупівлям, відділом по реалізації, логістичним відділом та безпосередньо водіями, таким чином інформація, необхідна для обліку та аналізу, отримується максимально оперативно.

2. Для більш детального ведення обліку окремо виділено такі напрями: облік основних засобів та рухомого складу, облік палива та мастильних матеріалів, облік запасних частин, облік технічного обслуговування та ремонтів, облік оплати праці водіїв, облік витрат діяльності та облік доходів.

3. Враховуючи специфіку діяльності ТОВ "Сігнум Газ Груп" для потреб обліку розроблено нову форму подорожнього листа, що включає дані про використання рідини "AdBlue" та заміри окисів азоту у вихлопних газах автомобіля. Пропозиції спрямовані на посилення контролю та регулювання негативного впливу діяльності підприємства на навколишнє середовище.

4. Податковий облік на ТОВ «Сігнум Газ Груп» також ведеться в розрізі окремих напрямів обліку, які зазначались вище. В цілому, діяльність обкладається такими податками, як податок на додану вартість, екологічний податок, податок на доходи фізичних осіб і збори до соціальних фондів.

5. Для цілей аналізу ТОВ "Сігнум Газ Груп" доцільно розглядати такі види звітності, як фінансова, що включає всі форми звітів, та управлінська, в якій розглядаються витрати від діяльності транспортного підприємства, що

побудована на максимальному дотриманні екологічних стандартів, та доходи, що отримуються за таких умов.

РОЗДІЛ 3.

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ З ТРАНСПОРТУВАННЯ ПАЛЬНОГО НА ПРИКЛАДІ ТОВ «СІГНУМ ГАЗ ГРУП»

3.1. Організація і методика аналізу діяльності підприємств з транспортування пального

Аналіз фінансової звітності залишається важливим інструментом для різних зацікавлених сторін, таких як власники бізнесу, інвестори, кредитори, урядові органи, аналітики та інші. Нижче наведено деякі аспекти, які підтримують актуальність аналізу фінансової звітності:

- **Прийняття рішення:** Аналіз фінансової звітності надає інформацію, необхідну для прийняття рішень власниками бізнесу, керівниками та іншими зацікавленими сторонами. Це може включати в себе стратегічне планування, розробку бізнес-стратегій та оцінку фінансової стійкості.

- **Привертання інвестицій:** Інвестори та кредитори вивчають фінансові звіти для прийняття рішення про інвестування чи надання кредиту. Чітка фінансова звітність може збільшити довіру та залучити нові інвестиції.

- **Оцінка рентабельності:** Фінансовий аналіз дозволяє розширити рентабельність бізнесу, розширити джерела прибутку та витрат, що розширить удосконалення ефективності використання ресурсів.

- **Дотримання вимог законодавства:** Багато компаній повинні подавати фінансові звіти відповідно до законодавства. Аналіз фінансової звітності дає можливість таким чином переконатися, що компанія відповідає всім вимогам та стандартам звітності.

- **Прозорість та відповідальність:** Аналіз фінансової звітності дозволяє визначити можливі ризики та проблеми та вжити заходів для їх вирішення.

- Оцінка фінансової стійкості: Фінансовий аналіз оцінить фінансову стійкість компанії, оцінить її платоспроможність та здатність виживати в умовах зміни ринку.

- Стратегічне планування: Аналіз фінансової звітності на основі застосування стратегічних напрямків розвитку компанії допоможе виявити сильні та слабкі сторони.

Щодо джерел інформації, то ними можуть бути фінансові звіти компанії, аудиторські звіти, публічні фінансові джерела, галузеві звіти та статистика. Збір інформації з різних джерел допоможе отримати повний обсяг даних для об'єктивного аналізу фінансового стану компанії. Крім того, важливо враховувати контекст та розуміти, як різні фактори впливають на фінансову діяльність підприємства.

Аналіз діяльності підприємств з транспортування пального є етапом у їхньому управлінні та стратегічному плануванні.

Загальний план організації аналізу діяльності підприємств складається з таких етапів:

1. Збір і підготовка даних:

- Зібрати всі дані про транспортну діяльність, включаючи витрати на обслуговування та ремонт автомобілів, пальне, оплату праці водіїв та забезпечення їх роботи.

- Встановити період, для якого буде проведено аналіз (наприклад, місячний, квартальний або річний).

2. Визначення ключових показників ефективності:

- Вибрати основні показники, які будуть використані для аналізу, такі як пробіг автомобіля, витрати на пального на кілометр, витрати на обслуговування автомобілів, кількість перевезеного ресурсу тощо.

3. Аналіз фінансових показників:

- Оцінити фінансовий стан підприємства.

- Проаналізувати витрати та можливості їх оптимізації.

Аналіз діяльності підприємств з транспортування пального може допомогти зменшити витрати, підвищити ефективність та збільшити прибуток, що впливає на успішне функціонування таких підприємств.

Задля проведення кожного з наведених етапів аналізу варто визначитись з джерелами інформації. В загальному, це всі дані, що містять документи бухгалтерського, статистичного й оперативного обліку, а також усі види звітності, первинна облікова документація. Найважливіша роль в інформаційному забезпеченні аналізу належить бухгалтерському обліку і звітності, де найбільш повно відображено господарські явища, процеси, їх результати. Враховуючи специфіку діяльності саме транспортного підприємства, важливу роль мають дані, які надходять саме від логістичного відділу та безпосередньо водіїв, що здають місячні звіти, які і містять ті дані, які необхідні для аналізу, а саме пробіг автомобіля, кількість витраченого палива, кількість ремонтів за досліджуваний відрізок часу, кількість перевезеного ресурсу. Проте такі дані не є основними, а повинні звірятись з даними бухгалтерського обліку задля уникнення будь-яких неточностей та помилок.

3.2. Аналіз діяльності підприємства з транспортування пального на прикладі ТОВ «Сігнум Газ Груп»

Аналізуючи безпосередньо ТОВ «Сігнум Газ Груп», враховуючи специфіку діяльності підприємства, було запропоновано щомісячно заповнювати наступну форму звіту (табл. 3.1.).

Даний звіт формується на основі даних логістичного відділу, на підставі якого можна визначити пробіг кожного автомобіля за місяць, кількість рейсів за кордон і по території України, їх маршрути, кількість привезеного ресурсу на митну територію України.

На основі бухгалтерських даних формується звіт, в якому групуються витрати на ремонти та обслуговування автомобілів (табл. 3.2.).

Таблиця 3.2. Звіт про витрати на ремонт на обслуговування автомобілів

Автомобіль		Стоимость	%	Количество	Сумма
Запчасть, т/о					
AM2642CO ТАТА				8	23 312,00
Бензозабірник				1	500,00
№ 2368 от 12.10.23	Стела ПП			1	500,00
Глушник Еталон Е-2				1	2 200,00
№ 2368 от 12.10.23	Стела ПП			1	2 200,00
Механізм дверного замка				2	470,00
№ 2368 от 12.10.23	Стела ПП			2	470,00
Насос паливний				1	1 500,00
№ 2368 от 12.10.23	Стела ПП			1	1 500,00
Прокладка труби глушника				1	27,00
№ 2368 от 12.10.23	Стела ПП			1	27,00
Ремінь генератора				1	115,00
№ 2368 от 12.10.23	Стела ПП			1	115,00
Реставрація ГУР				1	18 500,00
№ 2394 от 31.10.23	Службовий контрагент (Мельник В.)			1	18 500,00

Використовуючи ці дані, для цілей подальшого аналізу запропоновано наступну форму внутрішнього звіту, що дозволяє згрупувати та проаналізувати дані, що стосуються окремо кожного транспортного підрозділу, в нашому випадку це бензовози та газовози. Така згрупована інформація допоможе визначити ефективність роботи кожного автомобіля, водія, витрати, що були понесені безпосередньо на транспортування ресурсу (витрати палива на 100 км,

витрати на оплату праці водія, витрати по корпоративних картках) та витрати на обслуговування автомобіля (ремонти, запасні частини, оплата праці механіків).

Оскільки витрати на оплату праці водії та витрати на їх відрядження становлять значну частину загальних витрат, що включаються у собівартість наданих послуг, розроблено та запропоновано ввести форму звіту, що допоможе згрупувати ці витрати в розрізі кожного автомобіля для подальшого аналізу (табл. 3.3.).

Таблиця 3.3. Звіт по витратам на оплату праці

Автомобіль	Відрядження		Заробітна плата
	Добові	Витрати по корпоративних картках	

Групуючи всі вищезгадані витрати, ми маємо можливість визначити скільки витрат припадає на 1 км та, відповідно, визначити ціну за 1 км наданих транспортних послуг. Аналізуючи щомісячно, щоквартально витрати на обслуговування автомобіля, можна визначити рентабельність його роботи. У разі понесення високих витрат, доцільно буде розглянути питання про продаж такої одиниці. Всі дані збираються в загальний звіт для управлінського персоналу і керівництва в наступному вигляді, що наведений на табл. 3.4.

Таблиця 3.4. Загальний зведений звіт

Газовози	Звіт по пробігу	Витрати палива	Ціна за 1 л палива	Вартість витраченого палива	Відрядження		Заробітна плата	Ремонти	Сума прямих витрат	Злиті літри	Витрати на 1 км	Витрати на 1 л
					Добові	Витрати по корпоративних картках						
Всього газовози												
Бензовози												
Всього бензовози												
Всього												

Для прикладу проведемо аналіз діяльності ТОВ «Сігнум Газ Груп» за жовтень 2023 року та розглянемо вже заповнену узагальнену форму звіту. (табл. 3.5)

Таблиця 3.5. Загальний управлінський звіт

Газовози	Звіт по пробігу	Витрати палива	Ціна за 1 л палива	Вартість витраченого палива	Відрядження		Заробітна плата	Ремонти	Сума прямих витрат	Злиті літри	Витрати на 1 км	Витрати на 1 л
					Добові	Витрати по корпоративних картках						
КА 8813 СА + АМ 6137 ХР	11 670,00	3 795,55	47,24	179 301,78	3 000,00	478,93	25 000,00	120 292,30	328 073,01	295 373,00	28,11	1,11
АМ 2966 НЕ + АМ 5773 ХР	8 465,00	3 382,77	47,24	159 802,05	7 500,00	1 667,12	25 000,00	30 514,30	224 483,47	312 070,00	26,52	0,72
АМ 9753 НС + АМ 5882 ХР	2 642,00	1 135,00	47,24	53 617,40	6 000,00	1 072,62	25 000,00	234 058,88	319 748,90	168 988,00	121,03	1,89
АМ 8094 ЕМ + АМ 5771 ХР	8 260,00	3 538,00	47,24	167 135,12	8 000,00	875,42	25 000,00	37 890,00	238 900,54	351 969,00	28,92	0,68
Всього газовози	31 037,00	11 851,32		559 856,36	24 500,00	4 094,09	100 000,00	422 755,48	1 111 205,93	1 128 400,00		
Бензовози												
АМ 1963 ЕО + АМ 0166 ХО	6 776,00	2 388,00	47,24	112 809,12	7 000,00	8 159,36	25 000,00	90 219,77	243 188,25	242 000,00	35,89	1,00
АМ 3849 НЕ + АМ 1159 ХО	9 946,00	3 949,00	47,24	186 550,76	5 000,00	1 689,36	25 000,00	20 693,33	238 933,45	355 000,00	24,02	0,67
АМ 5626 ЕК + АМ 1629 ХО	3 058,00	1 112,00	47,24	52 530,88	7 000,00	2 259,36	25 000,00	55 983,25	142 773,49	156 000,00	46,69	0,92
Всього бензовози	19 780,00	7 449,00		351 890,76	19 000,00	12 108,08	75 000,00	166 896,35	624 895,19	753 000,00		
Всього	50 817,00	19 300,32		911 747,12	43 500,00	16 202,17	175 000,00	589 651,83	1 736 101,12	1 881 400,00		

Таким чином ми бачимо, що діяльність газозовів більша, оскільки вони мають більший пробіг, і, відповідно, більшу кількість привезеного ресурсу. Оскільки автомобілі мають більший пробіг очевидними будуть більші витрати на паливо та на оплату праці водіїв, що включають в себе витрати на добові виплати, витрати по корпоративним карткам на обслуговування автомобілів під час рейсів та заробітну плату. Говорячи про вартість ремонтів, можна побачити, що значну суму було понесено на автомобіль АМ 9753 НС + АМ 5882 ХР, тому

необхідно буде проаналізувати детальний склад таких витрат та їх доцільність. Аналогічне дослідження потрібно провести і по автомобілю КА 8813 СА + АМ 6137 ХР, де сума витрат також перевищує середній показник по всім авто. В цілому, середня собівартість 1 км становить близько 31 грн/км, щодо понесених додаткових витрат на вартість кожного літру привезеного ресурсу, то вона становить 1 грн/л.

Проаналізувавши саме фінансову звітність, було зроблено наступні висновки (табл. 3.6.).

Таблиця 3.6. Аналіз структури капіталу

Розділи балансу	2021 р.		2022 р.		Відхилення		
	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	абсолютне, тис. грн	відносне, %	пунктів структури
Актив балансу							
1. Необоротні активи	9262,20	72,50	14504,90	51,02	5242,70	56,60	-21,48
2. Оборотні активи	3513,60	27,50	13924,80	48,98	10411,20	296,31	21,48
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Разом	12775,80	100,00	28429,70	100,00	15653,90	122,53	0,00
Пасив балансу							
1. Власний капітал	-383,80	-3,00	-333,10	-1,17	50,70	-13,21	1,83
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	13159,60	103,00	28762,80	101,17	15603,20	118,57	-1,83
4. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Разом	12775,80	100,00	28429,70	100,00	15653,90	122,53	0,00

На основі цих даних можна побачити, що структура активів дещо змінилась і на 2021 і 2022 роки має такий вигляд, що зображений на рис. 3.6.

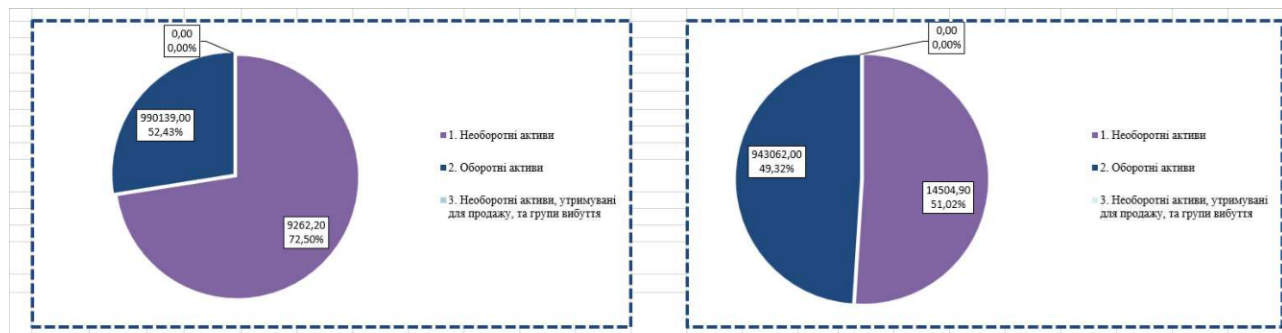

Рис.3.1. Структура активів

В цілому ж, ми можемо спостерігати збільшення загальної вартості активів, оскільки абсолютне відхилення по необоротним активам становить 5242,70 (56,60%), по оборотним – 10411,20 (296,31%).

Щодо пасивів підприємства, то значних змін не відбулося. (рис.3.7)

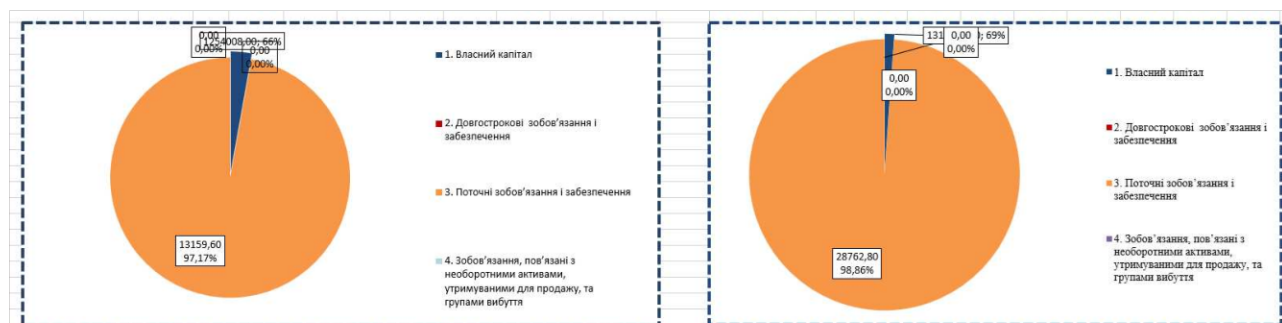

Рис. 3.7. Структура пасивів

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 3

За результатами дослідження організації і методики аналізу на підприємствах з транспортування пального на прикладі ТОВ «Сігнум Газ Груп» встановлено наступне :

1. Аналіз діяльності підприємств з транспортування пального є етапом у їхньому управлінні та стратегічному плануванні. В план організації аналізу діяльності входять такі етапи, як збір і підготовка даних, визначення ключових показників ефективності, аналіз фінансових показників

2. Задля проведення кожного з наведених етапів аналізу варто використовувати всі джерела інформації. В загальному, це всі дані, що містять документи бухгалтерського, статистичного й оперативного обліку, а також усі види звітності, первинна облікова документація.

3. Для проведення аналізу діяльності підприємств з транспортування пального на прикладі ТОВ «Сігнум Газ Груп» удосконалено та введено в практичну діяльність такі види управлінських звітів, як Звіт по пробігу автомобілів, Звіт про витрати на ремонт на обслуговування автомобілів, Звіт по витратам на оплату праці та Загальний зведений звіт.

4. Провівши аналіз діяльності за жовтень 2023 року зроблено висновки, що діяльність газовозів більша, що свідчить про більший попит саме цього ресурсу, тому доцільним буде розвивати саме цей напрямок діяльності та перевезень цієї продукції, що принесе більший дохід та збільшить прибутковість підприємства.

РОЗДІЛ 4.

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЙНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ТЕМИ «ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ З ТРАНСПОРТУВАННЯ ПАЛЬНОГО»

4.1. Розробка методики проведення лекційних занять

Розробка методики проведення лекційних занять включає кілька важливих етапів, які допомагають структурувати матеріал і забезпечити ефективність навчання. Нище наведено кілька кроків, які можна врахувати при розробці методики:

1. Визначення мети лекції: окреслення головних питань та завдань по темі.
2. Вивчення аудиторії: попередня оцінка рівня знань аудиторії, що допоможе уникнути занадто простих або надто складних пояснень, аналіз інтересів та потреб студентів.
3. Визначення структури лекції: вступ, основна частина та підведення підсумків. Визначення основних питань, які необхідно висвітлити в основній частині.
4. Застосування різних методів навчання: використання різних методів навчання, що стимулюють активну участь студентів (питання-відповідь, дискусії, групові завдання) та технічних засобів (слайди, відео, аудіо та інші технічні засоби для підтримки лекції).
5. Оцінка і звітність: Визначення критеріїв оцінювання, методів отримання фідбеку від студентів для подальшого удосконалення методів проведення лекцій.

При планування лекції саме по темі «Сталий розвиток та діяльність туристичних підприємств» доцільним буде керуватись наступним планом:

Лекція 1. Засади сталого розвитку підприємств з транспортування пального

1.1. Вступ. Актуальність питання сталого розвитку, визначення мети та завдань по темі.

1.2. Економічна сутність операцій, що стосуються діяльності з транспортування пального на засадах сталого розвитку

Лекція 2. Теоретичні основи обліку та аналізу діяльності підприємств з транспортування пального на засадах сталого розвитку

2.1. Регулювання обліку діяльності підприємств з транспортування пального

2.2. Нормативні документи, що регулюють облік такої діяльності

Лекція 3. Облікове забезпечення управління підприємством з транспортування пального на засадах сталого розвитку

3.1. Організація облікового процесу на підприємстві з транспортування пального

3.2. Первинний, синтетичний та аналітичний облік

3.3. Податковий облік

Отже, лекції грають важливу роль у навчальному процесі, оскільки надають можливість викладачам передавати великі обсяги інформації студентам. Лекції дозволяють викладачам створити загальну базу знань для всієї групи студентів, що важливо для уніфікації розуміння матеріалу, допомагають студентам зрозуміти, як ідеї та концепції пов'язані, що полегшує самостійний аналіз матеріалу. Проте хоча лекції і є важливою частиною навчання, важливо також використовувати інші методи, такі як практичні заняття, лабораторні роботи та самостійне вивчення, для створення різноманітного та ефективного навчального процесу.

4.2. Розробка методики проведення практичних занять

Практичні заняття зі студентами виходять за рамки лекцій та пропонують їм можливість активної участі, обговорення тем, вирішення завдань та спільне вивчення матеріалу. Основні переваги семінарських занять включають в себе :

- Глибше розуміння та уточнення матеріалу, оскільки семінари дозволяють студентам обговорювати складні аспекти матеріалу та удосконалювати свої знання.

- Розвиток аналітичного мислення та активна участь у дискусіях та вирішенні колективних завдань, що сприяє покращенню розвитку аналітичних навичок.

- Закріплення теоретичних знань практичними вправами: семінари можуть включати в себе практичні вправи, що допомагають закріпити теоретичні знання практичними застосуваннями.

- Розвиток комунікативних навичок завдяки участі у групових дискусіях та вирішенні спільних завдань.

- Підтримка самостійного навчання, так як семінари можуть надавати можливість студентам обмінюватися ідеями, розв'язувати труднощі та допомагати одному, що розвиває навички самостійного навчання.

Методика проведення семінарського заняття визначається передусім його структурою, основними елементами якої є: вступ, основна частина, підсумкова частина.

До елементів вступу належать перекличка, формулювання теми семінару і вступне слово викладача. Як і у вступному слові лекції, у вступному слові до семінару мають обов'язково міститися зазначення зв'язку теми семінарського заняття з темою попереднього семінару, її теоретичне і практичне значення та визначення мети заняття.

Основна частина складається з розгляду питань плану семінару. У виступах з питань студенти мають навести визначення, основні теоретичні положення, їх аргументацію та фактичний матеріал.

Підсумкова частина охоплює висновки викладача з теми, зазначення позитивних і негативних моментів семінару та постановку завдання на наступне семінарське заняття.

Задля проведення найбільш результативних семінарських занять було розроблено та введено в навчальний процес наступні плани.

Семінар 1. Засади сталого розвитку підприємств з транспортування пального

1.1 Вступ. Актуальність питання сталого розвитку

1.2. Дослідження економічної сутності операцій, що стосуються діяльності з транспортування пального на засадах сталого розвитку, на прикладах діючих транспортних підприємств.

1.3. Висновки по темі семінару.

Семінар 2. Теоретичні основи обліку та аналізу діяльності підприємств з транспортування пального на засадах сталого розвитку

2.1. Визначення цілей регулювання обліку та дослідження актуальних змін.

2.2. Дослідження нормативних документів, що регулюють облік такої діяльності.

2.3. Дослідження регулювання обліку на прикладах діючих транспортних підприємств.

2.4. Висновки по темі семінару.

Семінар 3. Облікове забезпечення управління підприємством з транспортування пального на засадах сталого розвитку

3.1. Визначення мети та значення організації облікового процесу на підприємствах з транспортування пального на засадах сталого розвитку

3.2. Дослідження специфіки первинного, синтетичного та аналітичного обліку на прикладах діючих транспортних підприємств.

3.3. Дослідження специфіки податкового обліку на прикладах діючих транспортних підприємств.

3.4. Висновки по темі семінару

Семінар є ефективною формою організації навчальних занять, з якими органічно поєднуються лекції. Відмінною особливістю семінару є активна участь самих студентів у з'ясуванні сутності проблеми, питань, що були винесені на розгляд; викладач надає студентам можливість вільно висловлюватись під час розгляду питань, допомагає їм вірно будувати свої міркування.

Під час проведення семінару були застосовані наступні методи викладання:

1. словесні методи: репродуктивна бесіда
2. практичні методи: розрахункові завдання
3. метод контролю: усний, письмовий

Репродуктивна бесіда передбачає відтворення вивченого матеріалу. Відповідаючи на запитання у кінці семінару, студенти повторюють пройдений матеріал, закріплюють його, водночас демонструючи рівень засвоєння. Для кожного семінарського заняття було розроблено перелік контрольних питань, які входять до усного контролю знань студентів.

Практичні методи представлені розрахунковими завданнями, вирішення яких дасть змогу студентам закріпити теоретичні знання шляхом використання їх на практиці.

Для контролю знань передбачається виконання тестових завдань (письмовий контроль) і відповідей на контрольні запитання (усний контроль). Таким чином, під час семінарського заняття заслуховувались доповіді студентів, обговорювались питання семінару, виконувались вправи для закріплення знань, проводився контроль за рівнем засвоєння теми та підбивались підсумки заняття.

Отже, практичні заняття грають ключову роль у процесі вищої освіти та навчанні та сприяють більш глибоким знанням та умінням застосовувати їх на практиці.

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 4

За результатами дослідження та розробок методики проведення лекційних та практичних занять по темі «Обліково-аналітичне забезпечення управління сталим розвитком підприємств з транспортування пального» встановлено наступне :

1. Для отримання успішних результатів студентів в процесі вивчення дисципліни необхідно враховувати мету навчання, можливості аудиторії, рівень початкової підготовки.

2. Лекції грають важливу роль у навчальному процесі, оскільки надають можливість викладачам передавати великі обсяги інформації студентам. Лекції дозволяють викладачам створити загальну базу знань для всієї групи студентів, що важливо для уніфікації розуміння матеріалу, допомагають студентам зрозуміти, як ідеї та концепції пов'язані, що полегшує самостійний аналіз матеріалу. Проте хоча лекції і є важливою частиною навчання, важливо також використовувати інші методи, такі як практичні заняття, лабораторні роботи та самостійне вивчення, для створення різноманітного та ефективного навчального процесу.

3. Практичні заняття грають ключову роль у процесі вищої освіти та навчанні та сприяють більш глибоким знанням та умінням застосовувати їх на практиці. Семінар є ефективною формою організації навчальних занять, з якими органічно поєднуються лекції. Відмінною особливістю семінару є активна участь самих студентів у з'ясуванні сутності проблеми, питань, що були винесені на розгляд; викладач надає студентам можливість вільно висловлюватись під час розгляду питань, допомагає їм вірно будувати свої міркування.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами дослідження обліково-аналітичного забезпечення управління сталим розвитком підприємств з транспортування пального визначено роль бухгалтерського обліку в інформаційному забезпеченні реалізації Цілей сталого розвитку та висунуто ідеї розвитку теоретичних положень та вдосконалення організації та методики бухгалтерського обліку на підприємствах з транспортування пального, враховуючи необхідність гармонізації економічної, соціальної і екологічної діяльності підприємств транспортної галузі.

Встановлено, що бухгалтерський облік на підприємствах з транспортування пального є засобом для досягнення цілей сталого розвитку через виконання ним інформаційної функції, через забезпечення інформацією зацікавлених внутрішніх і зовнішніх користувачів. Вищевикладене дозволить регулювати негативний вплив діяльності підприємства на навколишнє середовище.

З врахуванням особливостей транспортної галузі, удосконалено організаційно-методичне забезпечення бухгалтерського обліку операцій з транспортування пального в частині розвитку застосування елементів методу бухгалтерського обліку:

- рахунків (розроблено робочий план рахунків для підприємств з транспортування пального в частині обліку палива та доходів),
- подвійного запису (розроблено послідовність відображення в обліку операцій з урахуванням особливостей транспортування пального),
- документування (удосконалено форму Подорожнього листа, в якому додано інформацію про використання рідини “AdBlue” та заміри окисів азоту у вихлопних газах автомобіля),
- внутрішньої звітності (управлінський звіт щодо екологічної складової основної діяльності підприємства (експлуатація автомобілів)).

Усі вищезазначені вдосконалення та пропозиції спрямовані на розвиток організації діяльності підприємств транспортної галузі відповідно до положень концепції сталого розвитку. Підприємства, які притримуються екологічних

вимог та контролюють вплив на навколишнє середовище сприяють реалізації таких Цілей сталого розвитку, як № 8. Гідна праця та економічне зростання та № 9. Промисловість, інновації та інфраструктура. Дотримання принципів сталого розвитку підприємствами транспортної галузі дозволить їм у післявоєнний період залучати інвестиції для розвитку галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міжнародні вантажні автомобільні перевезення. URL: https://cdn.regulation.gov.ua/dd/ea/a1/34/regulation.gov.ua_GREEN%20PAPER%20'On%20International%20Freight%20Road%20Transport'.pdf
2. Нові та старі виклики. Як тримається українська інфраструктура під час війни. URL: <https://eba.com.ua/novi-ta-stari-vyklyky-yak-trymayetsya-ukrayinska-infrastruktura-pid-chas-vijny/>
3. Замула І.В., Зузанська В.А. Облікове забезпечення виробництва біопалива відповідно до цілей сталого розвитку. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/12/170.pdf>
4. Цілі сталого розвитку та Україна. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina>
5. Екологічні наслідки російського вторгнення в Україну. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96_%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%BA%D0%B8_%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%83_\(2022\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96_%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%BA%D0%B8_%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%83_(2022))
6. Україна на перехресті геополітичних інтересів: актуальні аспекти проблеми. Міжнародна наукова конференція. Ужгород, 2007. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/3702>
7. Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2018-%D1%80#Text>
8. Транспортна стратегія України на період до 2020 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2174-2010-%D1%80#Text>
9. Чупрін Є.С., Кондратенко Д.В., Гелеверя Є.М. Аналіз та перспективи розвитку транспортної галузі України з позиції автотранспортних підприємств.

Ужгород, 2019. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/24_3_2019ua/25.pdf

10. ГОСПОДАРСЬКИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

11. ПОДАТКОВИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

12. ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

13. ЗАКОН УКРАЇНИ « Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

14. НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

15. НП(С)БО 2 “Консолідована фінансова звітність”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text>

16. НП(С)БО 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99#Text>

17. НП(С)БО 7 “Основні засоби”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>

18. НП(С)БО 8 “Нематеріальні активи”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text>

19. НП(С)БО 9 “Запаси”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>

20. НП(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text>

21. НП(С)БО 11 “Зобов’язання”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>

22. НП(С)БО 12 “Фінансові інвестиції”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text>

23. НП(С)БО 13 “Фінансові інструменти”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text>

24. НП(С)БО 14 “Оренда”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00#Text>
25. НП(С)БО 15 “Дохід”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>
26. НП(С)БО 16 “Витрати”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>
27. НП(С)БО 17 “Податок на прибуток”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text>
28. НП(С)БО 21 “Вплив змін валютних курсів”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>
29. НП(С)БО 22 “Вплив інфляції”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0269-02#Text>
30. НП(С)БО 31 “Фінансові витрати”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0610-06#Text>
31. ІНСТРУКЦІЯ «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
32. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
33. Наказ «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text>
34. Про затвердження Положення про робочий час і час відпочинку водіїв автотранспортних засобів. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0097-02#Text>
35. Про затвердження Методичних рекомендацій з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0065361-01#Text>
36. Перевезення небезпечних вантажів: вимоги до транспортних засобів. URL: <https://oppb.com.ua/articles/perevezennya-nebezpechnyh-vantazhiv-vymogy-do-transportnyh-zasobiv>

37. Skolotiy I.V., Kiryushina L. Yu. (2021). The accounting improvement of ecological activity and agroecosystems conservation. Ukrainian Journal of Ecology, No 11(1), pp. 209-217. doi: 10.15421/2021_33
38. Drury C. Cost and Management Accounting Students' Manual. URL: https://www.academia.edu/31876721/Cost_and_Management_Accounting_Students_Manual
39. Чупрін Є.С., Кондратенко Д.В., Гелеверя Є.М. Аналіз та перспективи розвитку транспортної галузі України з позиції автотранспортних підприємств. Ужгород, 2019. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/24_3_2019ua/25.pdf
40. Міжнародні вантажні автомобільні перевезення. URL: https://cdn.regulation.gov.ua/dd/ea/a1/34/regulation.gov.ua_GREEN%20PAPER%20'On%20International%20Freight%20Road%20Transport'.pdf
41. Герасимчук З.В. Стратегічні пріоритети розвитку регіональних логістичних систем / З. В. Герасимчук // Луцький національний технічний університет. – 2010.
42. Стратегія сталої логістики та План дій для України / Міністерство інфраструктури України //. – К., 2017.
43. Жарська І.О. Проблеми формування Одеського транспортного кластеру / І. О. Жарська // Формування ринкової економіки : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана» – Київ : КНЕУ, 2011.
44. Концепція розвитку транспортно-дорожнього комплексу України на середньостроковий період та до 2020 року. Міністерство транспорту України. Проект // Автопрофи. – 2001. – №14–15. – С.14–18.
45. Артамонова Н., Сернат А. Транспортно-логістична кластеризація як фактор забезпечення інноваційного розвитку регіонів України / Н. Артамонова, А. Чернат // Науковий вісник [Одеського національного економічного університету]. - 2014. - № 9. - С. 43-57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nv_2014_9_7

46. Всеукраїнська експертна мережа / Одеська область. URL: <http://www.experts.in.ua/regions/detail.php?ID=4340>.
47. Аналіз міжнародних транспортних коридорів, як засіб економічної інтеграції України [Електронний ресурс] / Н. М. Найш, М. В. Аксьонов, Ж. М. Івченко // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. - 2015. - № 1. - С. 293-296. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSUNU_2015_1_65
48. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
49. Шрамко Н. В., Шкабура В. В., Мохонько Г. А. Цифровізація проектної діяльності в логістиці. Економіка, облік, фінанси та право: пріоритети розвитку в умовах глобалізації : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 5 груд. 2019 р.) матеріали VIII збір., Полтава, 2019. С. 31-32.
50. Ковзель М.О. Особливості прогнозування експорту транспортних послуг України, кількісна оцінка та аналіз його результатів // Залізничний транспорт України. - 2007. - № 2. – С. 86-88.
51. Маловичко А. Експорт транспортних послуг у міжнародній і зовнішній торгівлі/ Андрій Маловичко// Економічний аналіз. – 2011. №8.
52. Мусієнко В. Регулювання правовідносин у сфері морських перевезень / В. Мусієнко // Прокуратура. Людина. Держава : Фахове юридичне видання. - 2004. - N12. - С. 121-124
53. Коновалова Д. І. Міжнародна торгівля послугами: основні тенденції та проблеми розвитку / Д.І. Коновалова. - М .: МДІМВ, 2009. С. 55.
54. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів / Конвенція ООН по праву міжнародного транспорту // . – Женева: Організація Об'єднаних Націй, 1956.
55. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про відповідальність операторів транспортних терміналів у міжнародній торгівлі / Комісія ООН по праву міжнародної торгівлі// – Нью-Йорк: Організація Об'єднаних Націй, 1994. - С. 652 - 660.
56. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL : <http://wto.org>

57. Зовнішня торгівля України: статистичний збірник / [відповід. за випуск А.О. Фризоренко]. – К. : Інформаційно-аналітичне агенство, 2011. – 101 с.

58. Бережна Г.В. Особливості експорту та імпорту послуг України / Г.В. Бережна // Держава та регіони. Сер. : Економіка та підприємництво. – 2013. – № 1. – С. 35-40.

59. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч.посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.

60. Антонюк К.В. Визначальні фактори розвитку сучасної міжнародної торгівлі послугами / К. В. Антонюк // Вісник київського національного університету ім.. Т.Г. Шевченка. Сер.: Економіка. – 2013. №153. – С. 99-103.